

Indhold

- 5 Forord
- 6 Vejledning
- 7 Indledning
- 10 Studie 1: Joh 1,1-18
Ordet blev kød
- 16 Studie 2: Joh 1,19-51
Se Guds lam
- 22 Studie 3: Joh 2
De første tegn
- 27 Studie 4: Joh 3
Frelsens grundlag
- 33 Studie 5: Joh 4
Levende vand
- 39 Studie 6: Joh 5
Jesu fuldmagt til at give liv
- 45 Studie 7: Joh 6
Livets brød
- 51 Om forfatteren
- 52 Egne noter
- 56 Oversigt over Lohse bibelstudier

Forord

Johannesevangeliet er utroligt spændende. Det er godt en gang imellem at læse det igennem i sammenhæng, og det er forholdsvis nemt at gå til. Men hvis vi fordyber os i det, åbner der sig stadig nye rigdomme. Hver eneste sætning har betydning. Dette bibelstudie standser naturligvis ikke ved hver sætning. Det forsøger at give overblik og sammenhæng og sætte samtalen og fordybelsen i gang.

Det er ikke nødvendigt, at man altid følger heftets forklaringer og spørgsmål. Måske er der vers i bibelteksten eller sætninger i forklaringen, der er mere frugtbare som udgangspunkt for samtalen. Det vigtigste er den fælles fordybelse i Bibelens budskab og fælles hjælp til kristenlivet.

Det er ikke meningen, at hele bibelteksten til et studie læses i ét stræk. Læs først de enkelte afsnit, efterhånden som der henvises til dem i mellemoverskrifterne.

I denne udgave er der tilføjet elementerne »Tjek ind«, »Tilbedelse« og »Tjeneste«. Hæftet kan fint bruges uden at gå ind i disse elementer, men det kan også være en berigelse for nogle bibelstudiegrupper at prøve dem.

Vejledning

Som beskrevet i forordet, kan hæftet bruges uden de følgende elementer. Men det kan være en berigelse for mange at prøve dem. Her er en lille vejledning til dem.

Tjek ind: Her kan I vælge kort at give lejlighed til at fortælle, hvordan hver enkelt har det. I kan også vælge at arbejde lidt med det, der er angivet – eller I kan vælge begge dele. Under alle omstændigheder kan det være godt at lave en runde, hvor hver enkelt får lejlighed til at sige det, der ligger dem på hjerte.

Tilbedelse: Her er der tid til at bede sammen. For al læsning af Bibelen gælder det, at hvis ikke Helligånden vejleder os, forstår vi det ikke rigtigt. Og hvis ikke Helligånden åbner vore hjerter, kan vi ikke tage imod budskabet. Derfor er det så vigtigt at bruge tid til at bede om Helligåndens hjælp. Måske er det også her, I beder for hinanden – også om de ting, I eventuelt har nævnt for hinanden under »Tjek ind«.

Tilegnelse: Dette element udgør selve bibelstudiet og kan derfor ikke springes over.

Tjeneste: Dette element rummer en afsluttende udfordring til jeres hverdagsliv i dagene efter bibelstudiet.

Indledning

Det er egentlig en upræcis oversættelse, når vi kalder dette evangelieskrift for Johannesevangeliet. Det burde hedde: Evangeliet ifølge Johannes, for det er det, den græske overskrift betyder. Der er kun ét evangelium, nemlig det glædelige budskab om frelse og evigt liv ved tro på Jesus.

De fire evangelister fortæller om den samme Jesus og den samme frelse. Men de gør det på hver sin måde, akkurat som forskellige personer altid beretter forskelligt om en begivenhed.

Mens de tre første evangelier ligner hinanden meget – en del steder endda med samme ordvalg – så er Johannesevangeliet lidt anderledes. Johannes har til dels valgt at fortælle om andre begivenheder end de tre andre, eller han fremhæver andre aspekter ved begivenhederne. Det betyder ikke, at han modsiger, men at han uddyber og tilføjer.

Forfatteren

Forfatteren er ikke navngivet i selve evangeliet (overskriften er først tilføjet engang i det andet århundrede), skønt evangeliet ellers ofte navngiver personerne. Her taler et øjensvidne. Forfatteren kalder sig selv den discipel Jesus elskede (13,23; 19,26; 20,2; 21,7.20). I 21,24 siges det udtrykkeligt, at denne discipel er forfatteren, og både den gamle kirkelige overlevering og alt i Johannesevangeliet peger på apostlen Johannes.

Hvorfor navngiver han ikke sig selv? Vi kender ikke svaret, men det kunne være, fordi hans eget navn ikke på nogen måde må skygge for det navn, der betyder alt for ham: Jesus. I det hele taget fortæller Johannes

meget lidt om sig selv, men ved at sammenholde oplysninger fra de fire evangelier kan vi i korte træk sige, at han stammede fra en af fiskerbyerne ved Genesaret Sø, formodentlig Betsajda. Hans far hed Zebedæus og hans broder Jakob (Matt 4,21). Johannes' mor er ikke navngivet i Ny Testamente (Matt 20,20), men sammenstilling af forskellige steder kan måske pege på, at hun hed Salome og var søster til Jesu mor, Maria (Matt 27,56; Mark 15,40; Joh 19,25).

Johannes var oplært som fisker, men det ser ud til, at Johannes Døbers forkyndelse vandt genklang hos ham, og da Døberen pegede på Jesus som Guds lam (1,35-37), måtte han finde ud af, hvad det betød. Det blev til følgeskab med Jesus. Johannes blev udvalgt til apostel, og han kom sammen med broderen Jakob og Simon Peter til at udgøre en inderkreds i discipelflokken (Luk 8,51; Matt 17,1).

Efter Jesu himmelfart og pinsen deltog han en tid sammen med Peter og Jesu (halv-)broder Jakob i ledelsen af menigheden i Jerusalem og deltog også i det såkaldte apostelmøde omkring år 49 i Jerusalem (ApG 15,1-29; Gal 2,9), men ellers ved vi ikke meget om hans videre virke, før han omkring år 70 – ifølge den gamle kirkes beretninger – blev biskop i Efesos. Her skrev han rimeligvis både evangeliet og de tre breve, der bærer hans navn i Ny Testamente. Under en forvisning til øen Patmos nedskrev han endvidere Johannes' Åbenbaring (Åb 1,9). Sandsynligvis døde Johannes omkring år 100, i kejser Trajans regeringstid (98-117). Han må altså have været ganske ung, da Jesus kaldte ham.

For at

Johannes skriver om formålet med sit skrift, at »dette er skrevet, for at I skal tro, at Jesus er Kristus, Guds søn, og for at I, når I tror, skal have liv i hans navn« (20,31).

Johannes vil altså vise, at Jesus er den i Gammel

Testamente lovede frelser. Han understreger, at Jesus er mere end en profet: Han er Guds søn, der taler og handler med guddommelig fuldmagt. Johannes' hovedformål er at kalde til tro på Jesus, for frelsen gælder enhver, som tror.

Johannesevangeliet er formodentlig det sidst nedskrevne af de fire evangelier. Johannes har valgt gennemgående at give en lidt mere udførlig beskrivelse af de begivenheder og taler, han tager frem. Det betyder, at han har valgt at nævne færre af Jesu undergerninger og lignelser, og han har i nogen grad valgt andre gerninger og andre taler end de tre første evangelister.

Evangeliets opbygning

Johannesevangeliet består af en indledning og to hoveddele:

Indledning (1,1-18)

Jesu offentlige virke i ord og gerning (1,19-12,50)

Den afgørende påske (13,1-21,25)

Studie 1: Joh 1,1-18

Ordet blev kød

TJEK IND

Hvad er jeres forventninger til at gå ind i Johannes-evangeliet?

TILBEDELSE

Bed om Helligåndens vejledning for dette studie og for hele jeres studie af dette evangelium.

TILEGNELSE

Inden selve beretningen om Jesus begynder, præsenterer Johannes nogle af evangeliets vigtigste temaer i en kraftfuld fortale. Det lønner sig at fordybe sig lidt i den, selvom de vigtigste begreber belyses dybere senere i evangeliet.

1,1-5. Guds skabende og frelsende ord

Johannes begynder med at gribe tilbage til skabelsen (1 Mos 1,1), hvor Gud ved sit ord skabte verden. I Johannesevangeliet finder vi mange betegnelser for Jesus. Han er livets brød og verdens lys, den gode hyrde, vejen og sandheden og livet, døren – og en del flere. Her kaldes han Ordet, der var til før tiden og rummet og er ét med Gud. Jesus er ikke bare et flygtigt ord, men han åbenbarer Gud for os – med den samme magt til at skabe liv og skænke lys, som Guds ord havde det ved skabelsen.

Vi lærer kun mennesker at kende, hvis vi taler sammen. Det er på samme måde med Gud. Og Gud har talt igennem Jesus.

Johannesevangeliet indledes med en lovprisning af livet – ligesom skabelsesberetningen. Men pludselig

tales der om mørket, der er et andet udtryk for den syndige menneskehed. Her forudsætter Johannes, at syndefaldsberetningen i 1 Mos 3 er kendt. Der er ingen forklaring på, hvor det onde kommer fra, ligesom der ikke er nogen forklaring på, hvorfor slangen i 1 Mos 3 pludselig er ond. Det onde er altid en gåde (jf. Rom 7,14-20), samtidig med at vi selv er ansvarlige for det onde, vi gør.

Med en blanding af håb og pessimisme taler Johannes dog også om lyset. På dette sted kan den, der læser evangeliet for første gang, ikke vide, hvad Johannes mener med lyset, men det bliver hurtigt klart, at det er Jesus (jf. 8,12). Lys kan afsløre alle urenheder, og det kan oplyse vejen foran os, men her ligger vægten især på, at lyset giver liv.

Gud sendte ikke sin søn som belønning for menneskers strålende liv, men som frelsende, livgivende lys i mørket. Det er det håb, der lyser gennem Johannevangeliet. Pessimismen lyder i den sidste sætning: »mørket greb det ikke«. Denne sætning har været oversat forskelligt, og den er vanskelig at greje. Den kan i al fald forstås på tre forskellige måder, som alle giver god mening: Meningen kan være, at fortabte mennesker (»mørket«) ikke tog imod frelsen (»lyset«) – de ønskede ikke at slippe synden (jf. 1,11 og 3,19).

Meningen kan også være, at mørket ikke overvandt lyset. Ved Jesu korsfæstelse viste mørket sin magt (jf. Luk 22,53; 23,44-45), men med Jesu opstandelse er mørket besejret, så enhver, der tror på Jesus, med ham er et lysets barn (1,12; 12,36).

Endelig kan meningen være, at »mørket forstod det ikke« – mennesker forstod ikke, at Jesus er Guds søn og vores frelser. Forkyndelsen af en lidende og opstanden frelser forekommer mange at være det rene nonsens. Man vil godt høre om næstekærlighed og retfærdighed, men ikke om forsoning og tro.

- 1 Nævn den sætning i de fem første vers, som I hver især finder vigtigst for jer selv.

1,6–8. Johannes Døber

Disse vers kommer ind som en kort afbrydelse af tankerækken, der fortsætter i v.9. Måske har evangelisten tænkt på kredse, der stadig anså Johannes Døber for »lyset«. Hans budskab om at ændre og rense sit liv vinder genklang hos mange, selvom det ikke var kernen i hans budskab. Kernen er, at mennesker skal tage imod Jesus, Guds lam (v.29), som frelser. Evangelisten bekræfter, at Døberen var udsendt af Gud, han var profet på grænsen mellem Gammel Testamente og Ny Testamente. Han var ikke den lovede frelser, men en budbringer og et vidne, og sådan møder vi Døberen videre frem i Johannesevangeliet (1,19-37; 3,22-36).

- 2 Hvordan kan vi »vidne om lyset« i hverdagen?

1,9–13. Frelseslysets komme

Lige fra skabelsen har sandt menneskeliv kun været muligt i forbindelse med Gud. Selvom verden ofte vælger mørket og altså er negativ over for Gud, så ønsker Gud stadig at nå mennesket med sin kærlighed. Han har ikke givet op, men sendte Lyset, sin søn, til verden. Og hans mål er ikke at binde os i fortid og skyld, men at gøre hvert eneste menneske til Guds barn.

Igen kommer der et strejf af smerte ind i Johannes' indledning: »Hans egne tog ikke imod ham«. Med »hans egne« kan der både være tænkt på jøderne, for i det folk fødtes Jesus jo, og på verden som helhed, for »alt blev til ved ham« (v.3). Mange afviser Jesus, men dog ikke alle: »Dem, der tog imod ham, gav han ret til at blive Guds børn«. Det sker ved tro på Jesu navn, som betyder: Herren frelser.

Et menneske frelses ikke, fordi det kan noget, eller